

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Practici Tractatus, De Legibus

Marchius, Ewald

Coloniæ Agrippinæ, 1660 [erschienen] 1661

Cap. XXV. De dispensatione. Quid sit, & qualiter sit interpretanda, quæ sit ejus materia, quotuplex sit, & quæ requirantur, & an inferior possit dispensare in Lege superioris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42256

CAPUT XXV.

De Dispensatione.

Quid sit, & qualiter sit interpretanda? Quae sit eius materia? Quotuplex sit? Et quae requirantur? Et an Inferior possit dispensare in LEGE Superioris?

Obligatio LEGIS Humanæ, ligans certas personas, potest ex causâ, per Superiorem auferri, manente obligatione LEGIS in reliqua communitate. Ita Soto libro 1. de Just q. 7. ar. 3. Rebuffus in pract. par. 2. Navarrus, Covarruvias, & communiter omnes Doctores.

Est autem Dispensatio LEGIS vel JURIS relaxatio à potestate relaxandi habente facta. Ita Zanches li. 8. de Matrim. cap. 1. Quæ adeo strictè est interpretanda, ut, si aliquid operetur, extendenda amplius non sit, cap. 1. §. Ille vero de Filiis Præsb. in 6. qui exorbitat à Jure communi, ideoque tanquam odiosa restringi debet, juxta hanc regulam Juris in 6. Amittit vero rigorem istum casibus sequentibus.

Primo: Si Dispensatio, sit proprio Principis motu, ob publicam utilitatem, concessa

tunc enim amplè interpretanda. cap. si motu
de præb. in 6.

Secundo: si Dispensatio fit in corpore Ju-
ris clausa: tunc enim recipit omnem LEGIS
extensionem. Felinus in cap: Postulasti de
Rescript:

Tertio: Quoties cõstat de concedentis in-
tentione; tunc se ad omne id extendit, quod
Concedens intendit; vti & in pluribus casi-
bus quos Sanches loco citato adducit, vbi
etiam num: 29. explicat, tunc stricte intelli-
gendam Dispensationem, quando fit ab In-
feriori, qui LEGEM condere nequit. Se-
cus, si fiat à LEGISLALORE, qui tunc
quasi videtur concedere privatam LE-
GEM, & consequenter concedere exten-
sionem talis LEGIS.

Locum etiam non habet in Dispensatio-
nibus, argumentum à paritate rationis, vel
à maiori ad minus, ita, vt in iis Extensio
fiat à casu, in quo est par, aut minor ratio, ad
casum, in quo est maior, aut eadem cõcessio-
nis ratio. Hæc est communior & receptissi-
ma Doctorum sententia, quam tenet Coyar-
ruuias, Lopez, Molina, Felinus, Hostiensis,
& plurimi alii citati à Sanches loco ante di-
cto. At hæc Regula temperanda est.

Primo: ut procedat in Dispensationibus

K 4 odiosis,

odiosis, ut ad plura Beneficia. Secus in Favorabilibus: ut in Dispensatione Illegitima ad Ordines, cap. venerabilem. Qui Filii sunt legitimi.

Secundo: Quando casus, in quo Dispensatur, expressam rationem concessionis continet: tunc enim extenditur ad casum non expressum, ubi reperitur eadem ratio. Sic Abbas, Decius, & Alii.

Tertio: Limitatur, quando illud minus est annexum, vel inclusum in majori, tanquam pars ejus, vel ab eo inseparabile: tum enim Dispensatio in casu majori, extenditur ad minorem: ut Dispensatio ad Sacerdotium, extenditur ad omnes Ordines inferiores. Ita Hostiensis, Felinus, Sayro, &c.

Quarto Temperatur, ut non valeat argumentum à majori, in Dispensationibus à Homine concessis, secus in iis, quæ à Canone, vel LEGE inducuntur, quia illæ strictè hæc vero large interpretandæ sunt. Sic Covarruvias 4. Dec. 2. Lopes & alii.

Quo ad materiam adæquatam, circa quam potest fieri Dispensatio, in LEGE Humanâ, vel ejus vinculo, SCIENDUM, omnes effectus morales, quæ ex hujusmodi LEGE nasci solent, & de se sunt perpetui, vel tempore definito per LEGEM, necessario de

rant, sub hac materia Dispensabili contineri, atque ita omnia impedimenta Matrimonii, sive impediencia tantum, sive irritantia, & omnes irritationes actuum per LEGES introductæ, & Irregularitates, infamiæ, & aliæ pœnæ, vel debita pœnarum, ex LEGE orta, quatenus à LEGE dependent. Ita Suarez lib. 6 de Legi. cap. 12.

Unde est Regula generalis & indubitata, quam ponit S. Thomas quodlib. 4. art. 13. Omnem materiam necessariam tantum, ex LEGE Humanâ, à quocunque puro Homine, vel Hominum congregatione lata sit, esse materiam Dispensabilem, per potestatem Hominibus datam: Quæ Dispensatio est actus Potestatis Jurisdictionis, sine quâ, validè concedi non potest: quia ejus est solvere, cujus ligare. cap. Inferior. dist. 21.

Hinc colligitur, quod Persona alicujus Jurisdictioni subjecta, quantum est ex parte suâ, & status sui, capax sit Dispensationis, quia omnis Superior respectivè, potest cum suis subditis Dispensare in LEGIBUS, & Præceptis à se positis. Ergo & è contrario omnis Persona subdita, quatenus illi subest, capax est Dispensationis. Ita Suarez loco citato.

Uti Papa, potest Dispensare secum in suis LEGIBUS, & Rex in suis; Similiter et-

jam Episcopi & Prælati, & alii civiles Magistratus, qui LEGES condere, & etiam illis Dispensare possunt, idem facere possunt, respectu LEGUM, quas ipsi condunt, nisi prohibeantur. In LEGE autem Superioris, id non pendet ex natura rei, sed pendet à modo potestatis à superiore concessæ. Ita Suarez libro 6. cap. 12. de Leg. num. 11. & 12.

Dividitur Dispensatio in Tacitam & Expressam. Hæc est, quæ expressis verbis conceditur. Tacita vero, quæ aliis signis, vel factis indicatur.

Ad Expressam, licet requirantur verba regulariter, nulla tamen determinata in Jure, sed sufficiunt subinde illa, quæ juxta communem usum, & Dispensationis voluntatem & effectum, satis indicare valeant. Sed requiritur tamen, ut ejus materia sufficienter exprimatur, id est, de qua obligatione, LEGE, aut impedimento, vel inhabilitate, Dispensatio detur, & cui detur: non vero requiritur, ut materia Dispensationis, specificè semper declaretur. Nec necesse est ad substantiam Dispensationis, etiam expressæ, ut in scriptura detur; sed sola verba, ore prolata sufficiunt. nam si in ipsa LEGE, non est necessaria Scriptura, multo minus necessaria erit in
Dis-

Dispensatione. Hæc omnia docet Suarez
li. 6. cap. 13. num. 2. & 4.

De Tacita Dispensatione, quæ non confi-
stit in aperta significatione voluntatis ; sed
tantum in præsumptâ, magna est controver-
sia inter Auctores. Quam quidem, omnes
admittunt in supremo Principe, quo ad ea,
quæ ad Jus Humanum pertinent : quia ta-
lis in sua sphærâ est supra illud. Secus vero,
docent de eodem ut Dispensante in votis, &
aliis, quæ JUS Divinum attingunt. Imo ali-
qui absolute negant, Inferiorem posse Tacitè
Dispensare in LEGE Superioris ; sed tan-
tum Expresse. Ita sentiunt Innocentius, Re-
buffus, Menochius, Sanches lib. 8. de Matrim.
& plures. Alii vero, indifferenter docent,
Dispensationem Tacitam habere locum, in
quocunque potente Dispensare, sive in Jure
suo, sive Superioris. Ita Medina, Antoninus,
Lopes, Angelus & Suarez de censuris. disp.
41. sect. 3. & lib. 6. de Leg. cap. 13. num. 13.

Cum igitur utraque opinio graves ha-
beat Authores, eam indecisam re-
linquo, & ad eos remitto.

* *
*

K 5

CAPUT